

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૨૨૨૫/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ હેમન્ટ એમ. પ્રાચક. સહી/—

=====

૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી હા.

આપવામાં આવી શકે છે?

૨ પત્રકારને સંદર્ભ કરવામાં આવશે કે નહીં?

હા.

૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા માંગે છે?

ના.

જ શું આ કેસમાં ભારતનું બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા ના.

કોઈ આદેશના અર્થઘટને સંબંધિત કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો

સમાવેશ થાય છે ?

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

સબનામ @સાબૂ ફાઇનભાઈ અમીન અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી ચુપરાજ બ્રહ્મભટ્ટ એપીપી

વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી રક્ષિત ધોળકિયા

વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ ને નોટિસ બજવણી વગર.

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ હેમન્ટ એમ. પ્રાયક

તારીખ:૨૧/૧૧/૨૦૨૪

મૌખિક ચુકાદો

૧.હાલની અપીલ અપીલકર્તા - ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (અત્યાચાર નિવારણ) દ્વારા અત્યાચાર કેસ નં. ૧૩/૨૦૦૯ માં પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ અને ચુકાદા સામે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા (સી.આર.પી.સી.) ની કલમ ૩૭૮(૧)(૩) હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી છે. જેમાં વિશેષ કોર્ટ પ્રતિવાદી આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩,૨૯૪ (બી) અને અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ (નિવારણ) ની કલમ ૩ (૧) (૧૦) હેઠળ તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ જાહેર કરી છોડી મૂક્યા છે. અત્યાચાર) અધિનિયમ, (ટૂંકમાં "અત્યાચાર અધિનિયમ").

૨. ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે ૩૧/૧૦/૨૦૦૭ પર લગભગ ૮-૦૦ વાગ્યે.ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી અને આવી તકરારને કારણે, હાજર પ્રતિવાદી બહાર નીકળી ગયો હતો અને ફરિયાદી/માહિતી આપનાર-મંજુલાબેન અમૃતભાઈ પરમારના પેટ પર લાત અને મુઠ્ઠી મારી હતી અને તેની જાતિ અને સમુદાય દ્વારા તેનું અપમાન કર્યું હતું.આવા સંજોગોમાં બાતમીદારની દીકરીએ ઝઘડાને અટકાવવાનો અને

દરમિયાનગીરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. ઈજાના કારણે, માહિતી આપનારને બેભાન લાગ્યું અને ત્યારબાદ, તેણીને સિવિલ હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવી હતી, જ્યાં તેણીની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને ડૉક્ટર દ્વારા સારવાર કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી આરોપી સામે અત્યાચાર અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (૧૦) ની જોગવાઈઓ સાથે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૨૩, ૨૯૪ (બી) હેઠળ ગુના માટે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. માધવપુરા પોલીસ સ્ટેશનમાં આ માહિતી સી. આર. નંબર II-૩૨૬૨/૨૦૦૭ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી. આ ગુનો વિશેષ કાયદા હેઠળ હોવાથી, આ ગુનાની તપાસ સહાયક પોલીસ કમિશનર એલ-ડિવિઝન દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

૨.૧ ત્યારબાદ, તપાસ અધિકારીએ સંબંધિત સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા છે, ઘટના સ્થળનો પંચનામા તૈયાર કર્યો છે અને સંબંધિત સામગ્રી પણ એકત્રિત કરી છે અને મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ નંબર ૨ની કોર્ટમાં આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. તે જ ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૪૮૦૭/૨૦૦૭ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૨.૨ આ કેસ ખાસ કરીને સત્ર કોર્ટ એટલે કે વિશેષ કોર્ટ દ્વારા સુનાવણીપાત્ર હોવાથી, સીઆરપીસીની કલમ ૨૦૯ હેઠળ પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી, કેસ સત્ર

કોર્ટ એટલે કે વિશેષ કોર્ટને સોંપવામાં આવ્યો હતો અને તે એટ્રોસિટી કેસ નંબર ૧૩/૨૦૦૯ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૨.૩ વિશેષ કોર્ટે આરોપી સામે આરોપ નક્કી કર્યા છે.આરોપીએ દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને તેથી કોર્ટે સમન્સ જારી કર્યું હતું.ફરિયાદી પક્ષે આઠ જેટલા સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશના ફકરા નંબર ૮માં ઉલ્લેખિત પાંચ જેટલા દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૨.૪ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર વિચાર કર્યા પછી અને સાક્ષીઓના નિવેદનો પર વિચાર કર્યા પછી અને આરોપીના ૩૧૩ નિવેદનો પર વિચાર કર્યા પછી, વિશેષ કોર્ટે હાજર પ્રતિવાદીને તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ જાહેર કરી છોડી મુકેલ છે, કારણ કે ફરિયાદી પક્ષ વર્તમાન પ્રતિવાદી સામે આરોપ સ્થાપિત કરવામાં નોંધપાત્ર રીતે નિષ્ફળ રહ્યો હતો.

૨.૫ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, અપીલકર્તા – ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩. આ કોર્ટ દ્વારા ૨૬/૯/૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા અપીલ સ્વીકારવામાં આવી હતી અને તેના જવાબમાં કોર્ટે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સામે જામીનપાત્ર વોરંટ જારી કર્યું હતું.

૩.૧ અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન, અત્યાચાર અધિનિયમની કલમ ૧૫ એ (૫) માં અનુગામી સુધારો અમલમાં આવ્યો અને તેથી, કોર્ટે વિદ્વાન એ. પી. પી. ને મૂળ ફરિયાદી સાથે પક્ષ પ્રતિવાદી નંબર ૨ તરીકે જોડાવાની મંજૂરી આપી હતી અને ૨૬/૯/૨૦૨૩ ના આદેશ દ્વારા નોટિસ જારી કરી હતી. જ્યારે કોર્ટ દ્વારા મૂળ ફરિયાદીને નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, ત્યારે જાણવા મળ્યું હતું કે મૂળ ફરિયાદીનું અવસાન થયું હતું. તેમ છતાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ પર આપવામાં આવેલ જામીનપાત્ર વોરંટ-મૂળ આરોપીએ કોર્ટ સમક્ષ હાજર ન રહેવાનું પસંદ કર્યું છે અથવા કોઈ વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા કરવામાં આવી નથી. તેથી, કોર્ટે સુનાવણીના સમયે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી રક્ષિત ધોળકિયાને પ્રતિવાદી નંબર ૧ વતી કોર્ટને મદદ કરવા વિનંતી કરી હતી, જેને તેમણે સ્વીકારી લીધી છે.

૪. શ્રી ચુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટને સાંભળ્યા, અપીલકર્તા માટે એપીપી શીખ્યા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧-આરોપી માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી રક્ષિત ધોળકિયા.

પ. શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ, વિદ્વાન એ. પી. પી. એ રજૂઆત કરી છે કે વિશેષ કોર્ટ સાક્ષીઓના પુરાવા પર અવિશ્વાસ કરીને કાયદાની અને તથ્યો બંને પર ગંભીર ભૂલ કરી છે, મુખ્યત્વે આ આધાર પર કે તેઓ રસ ધરાવતા સાક્ષીઓ છે.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે હવે કાયદો સારી રીતે સ્થાપિત થઈ ગયો છે કે માત્ર એટલા માટે કે રસ ધરાવતા સાક્ષીઓ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી વાર્તાની હરોળમાં જુબાની આપે છે, તેમના પુરાવાને નકારી શકાય નહીં.શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ, અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન એ. પી. પી. વિનંતી કરે છે કે તે સાક્ષીઓના પુરાવા ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપે છે અને તેથી, તે જ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ, જો કે, ઉપરોક્ત પાસાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો છે અને તેથી, નિર્દોષતાના આદેશને રદ કરવા અને રદ કરવા પાત્ર છે અને વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવાની જરૂર છે.

પ.૧ શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ, વિદ્વાન એ. પી. પી. વધુમાં રજૂ કરે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ તેની જાતિના અપમાનજનક શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને ગંદી ભાષાનો ઉપયોગ કર્યો છે અને ફરિયાદીનું અપમાન પણ કર્યું છે અને વિશેષ કોર્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવાનો વિવાદિત ચુકાદો પસાર કરતી વખતે આ હકીકતને તેની સાચી અને યોગ્ય ભાવનાથી સમજવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદો અને

નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ કાયદામાં ખરાબ છે, ખોટો છે અને તે રદ કરવા અને રદ કરવા પાત્ર છે.

પ.૨ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન એ. પી. પી. શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ રજૂ કરે છે કે વિશેષ કોર્ટ એ હકીકતની કદર કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે ફરિયાદી ગંભીર બીમારીથી પીડાતો હતો અને તેથી ફરિયાદીને થયેલી ઈજા પર વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરતી વખતે વિચારણા કરવી જોઈએ.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરતી વખતે, વિશેષ કોર્ટ ડૉ. સંધ્યા અયંગરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં ન્યાયી ન હતી, જેમણે પ્રદર્શન ૨૧ ખાતે કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી છે.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડૉ. સંધ્યા અયંગર દ્વારા જારી કરાયેલ તબીબી પ્રમાણપત્રની પણ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, વિશેષ કોર્ટનો વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ ખોટો, ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી છે અને તે રદ કરવા અને રદ કરવાને પાત્ર છે.

પ.૩ ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, શ્રી ચુવરાજ બ્રહ્મભટ્ટ, એ. પી. પી. એ અપીલકર્તા માટે કોર્ટ સમક્ષ વિનંતી કરી હતી કે વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપી શકાય અને વિશેષ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને

નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશને રદ કરી શકાય અને આરોપી મને દોષિત ઠેરવી શકાય.

૬. તેની સામે, કોર્ટની વિનંતી પર પ્રતિવાદી આરોપી વતી કોર્ટને મદદ કરનારા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ધોળકિયાએ એ હકીકત તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે કે માહિતી આપનાર, કોર્ટ સમક્ષ પ્રથમ માહિતી આપતી વખતે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓના નામોનો ઉલ્લેખ કરે છે, જેમણે ઝપાઝપી સમયે દરમિયાનગીરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જોકે, પોલીસે તેમના નિવેદનો નોંધ્યા નથી કે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ સાબિત કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તેમની તપાસ કરી નથી અને તેથી, વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ યોગ્ય રીતે પસાર કર્યો છે અને વિવાદિત કેસમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર નથી. ચુકાદો અને હુકમ.

૬.૧ પ્રતિવાદી આરોપીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ધોળકિયાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સંબંધિત સાક્ષીઓની ઉલટ તપાસથી એ બાબત સાબિત થઈ છે કે ફરિયાદકર્તાનું અપમાન કરવા માટે જે શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે તે એફ. આઈ. આર. નોંધાવતી વખતે તપાસ અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.

૬.૨ પ્રતિવાદી આરોપીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ધોળકિયાએ રજૂઆત કરી છે કે નિવેદનમાં એ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તે શબ્દો પ્રથમ વખત કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને સંબંધિત સાક્ષીઓની કોસ એક્ઝામિનેશન દ્વારા ઇમ્પ્રોવાઇઝેશન સાબિત થાય છે અને તેથી, આવા સંજોગોમાં, વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જ્યાં સુધી અત્યાચાર અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (૧૦) હેઠળના આરોપની વાત છે, તે સાબિત કરવું જરૂરી છે કે તેનો ઉપયોગ અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના સભ્યને જાહેરમાં કોઈપણ જગ્યાએ અપમાનિત કરવાના ઈરાદાથી ઈરાદાપૂર્વક અપમાન કરવા અથવા ડરાવવા માટે કરવામાં આવે છે.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અહીં વર્તમાન કેસમાં, પંચનામાના ખાલી અવલોકન પરથી, એવું લાગે છે કે તે જાહેર સ્થળ નથી કારણ કે તેનો ઉલ્લેખ કાયદામાં કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી પણ જાણવા મળ્યું કે વિશેષ કોર્ટે પ્રતિવાદી આરોપીની તરફેણમાં વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ પસાર કરતી વખતે કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૬.૩ ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદી આરોપીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ધોળકિયા કોર્ટ સમક્ષ વિનંતી કરે છે કે વિવાદિત ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર

કરવાના આદેશમાં ખલેલ પહોંચાડી ન શકાય અને આ કોર્ટ દ્વારા તેમાં દખલ કરવામાં ન આવે

૭. મેં રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી તેમજ તેની સાથે જોડાયેલા દસ્તાવેજોનો અભ્યાસ કર્યો છે.મેં અપીલના રેકૉર્ડ તેમજ વિશેષ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે.મેં વિશેષ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા પુરાવાઓની પણ તપાસ કરી છે.

૮. વર્તમાન અપીલમાં સામેલ મુદ્દો નીચે મુજબ છે:—

૯. શું વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ પસાર કરતી વખતે કોઈ ભૂલ કરી છે?

૧૦. શું પ્રતિવાદી આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતી વખતે વિશેષ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશમાં કોઈ અનિયમિતતા અથવા કોઈ વિકૃતિ છે?

૧૧. સીઆરપીસીની કલમ ૩૭૮ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે, શું કોર્ટ પાસે વિશેષ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોમાં દખલ કરવાની સત્તા છે?

૧૨. ઉપરોક્ત મુદ્દાઓના અવલોકન પર, એવું લાગે છે કે વિશેષ કોર્ટે, ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના મૌખિક પુરાવાને જોયા પછી, ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ, જે ઘટના સમયે હાજર હતા તે પ્રથમ વ્યક્તિઓ અને શ્રેષ્ઠ સાક્ષીઓ છે, જો કે, ફરિયાદી પક્ષને સૌથી વધુ જાણીતું કારણ છે, તેમને સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવતા નથી કે વર્તમાન કેસમાં સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવતી નથી.

૧૩. વધુમાં, સાક્ષીઓ એટલે કે માહિતી આપનારના પતિ અને માહિતી આપનારની પુત્રીના નિવેદનોમાં ભૌતિક વિરોધાભાસ છે અને તેમની ઉલટતપાસણી દ્વારા એ વાત સાબિત થાય છે કે કોર્ટ સમક્ષ જે તથ્યો જણાવવામાં આવ્યા છે તે તપાસ અધિકારી સમક્ષ સીઆરપીસીની કલમ ૧૬૧ હેઠળ તેમના નિવેદનો નોંધાવતી વખતે રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.

૧૪. જ્યાં સુધી પી. ડબલ્યુ-૧ પંચના સાક્ષીના પુરાવાની વાત છે, તે જ ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપતું નથી. જ્યાં સુધી પ્રદર્શન ૨૧ ખાતે પી. ડબલ્યુ.-૬ ડૉ. સંધ્યા અયંગરના પુરાવાનો સંબંધ છે, તેમણે તેમના જુબાનીમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે માહિતી આપનારની તપાસ સમયે, તેમને શરીર પર કોઈ ઈજા કે શરીરમાં કોઈ આંતરિક ઈજા મળી નથી અને તેથી, તેમણે કોર્ટ સમક્ષ

ખાસ જણાવ્યું છે કે માહિતી આપનારની તપાસ સમયે, તેમને માહિતી આપનારના શરીર પર કોઈ ઈજા મળી નથી.ડૉક્ટર સમક્ષ માહિતી આપનાર દ્વારા હુમલાખોરોનું કોઈ નામ પણ આપવામાં આવ્યું ન હતું.પ્રદર્શન રૂર ખાતેના તબીબી પ્રમાણપત્રમાં પણ ડૉક્ટરે ખાસ જણાવ્યું છે કે માહિતી આપનારના શરીર પર કોઈ ઈજા મળી નથી અને તેથી, આવા સંજોગોમાં અને મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને દલીલો નોંધ્યા પછી, વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરતી વખતે કોઈ ભૂલ અથવા કોઈપણ ગેરકાયદેસર અથવા કોઈપણ અનિયમિતતા કરી નથી.

૧૫. ફકરા નંબર ૧૫ અને ૧૬ માં, વિશેષ કોર્ટે કાર્યવાહીમાં પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો પર ખાસ કાર્યવાહી કરી છે અને તેની વિચારણા કર્યા પછી, તારણો ફકરા નંબર ૧૭ અને ૧૮ પર નોંધવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, વિશેષ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં ન્યાયી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.અહીં એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિશેષ કોર્ટે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે માહિતી આપનારના પતિ અમૃતભાઈ પરમારને તેની પત્ની અને પુત્રીએ માહિતી આપી હતી અને કહ્યું હતું કે અમૃતભાઈ પરમાર નજરે જોનાર સાક્ષી નહોતા અને તેથી, તેમને ખબર નહોતી કે ખરેખર શું થયું હતું.આવા સંજોગોમાં, ત્રણેય સાક્ષીઓના નિવેદનોને વિશેષ કોર્ટે દ્વારા યોગ્ય કાળજી અને સાવધાની લીધા પછી ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, એવું ન કહી

શકાય કે વિશેષ કોર્ટે ત્રણેય સાક્ષીઓના નિવેદનોને માત્ર એટલા માટે નકારી કાઢ્યા છે કે તેઓ રસ ધરાવતા હતા અને ઈજાગ્રસ્ત માહિતી આપનારના સંબંધીઓ હતા.હકીકતમાં, વિશેષ કોર્ટે મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાને ધ્યાનમાં લઈને તેની સાથે વ્યવહાર કર્યો છે અને ભૌતિક વિરોધાભાસ સાબિત થયા છે અને તે ગંભીર પ્રકૃતિના છે, જે આ મામલાના મૂળ સુધી જાય છે, જ્યાં સુધી અત્યાચાર અધિનિયમની કલમ ૩ (૧) (૧૦) હેઠળ આરોપનો સંબંધ છે અને તેથી, આવા સંજોગોમાં, વિશેષ કોર્ટે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો સાથે યોગ્ય રીતે વ્યવહાર કર્યો છે અને કાયદા અનુસાર અને સ્થાયી કાયદાકીય સિદ્ધાંત સાથે સુસંગત પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે.

૧૬. હવે, જ્યાં સુધી નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ અપીલની વાત છે, ત્યાં સુધી અપીલ કોર્ટ પાસે સાક્ષીઓના પુરાવાઓની ફરીથી તપાસ, પુનઃમૂલ્યાંકન અને ફરીથી તપાસ કરવાની પૂરતી સત્તા છે અને જો આખરે અપીલ કોર્ટને જાણવા મળે કે વિશેષ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા ચુકાદામાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા કોઈ વિકૃતિ હતી, તો અપીલ કોર્ટ ચોક્કસપણે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને વિશેષ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને ઉલટાવી શકે છે.જો કે, વર્તમાન કેસમાં વિશેષ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા કોઈ વિકૃતિ જોવા મળતી નથી.

૧૭. હવે એ પણ સારી રીતે નક્કી થઈ ગયું છે કે સીઆરપીસીની કલમ ૩૭૮ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, જો આદેશ પસાર કરતી વખતે ટ્રાયલ/વિશેષ કોર્ટે કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા કોઈ વિકૃતિ કરી હોય અથવા અધિકારક્ષેત્રને વટાવી દીધું હોય, જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી આવા તથ્યો રેકૉર્ડ પર ન આવે ત્યાં સુધી, કોર્ટે નિર્દોષ જાહેર કરવાની અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે ખૂબ જ ધીમી છે. માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટે નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ કલમ ૩૭૮ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે સિદ્ધાંતોની શ્રેણીબદ્ધ રજૂઆત કરી છે, અપીલ કોર્ટની સત્તા એ છે કે પુરાવાઓની ફરીથી પ્રશંસા કરવી, તેને જોવું અથવા પુરાવા પર ફરીથી વિચાર કરવો અને જો કોર્ટને લાગે કે ચુકાદામાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા કોઈ અનિયમિતતા છે, તો તે કિસ્સામાં જ, કોર્ટને અપીલ સ્વીકારવાની અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરવાની સત્તા છે. (૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫ માં નોંધાયેલા ચંદ્રપ્પા અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટે દ્વારા અવકાશ અને સિદ્ધાંતો સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૪૨ અને ૪૩, જેને પછીથી માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટે રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય દ્વારા ફરીથી સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું અને બીજું, [૨૦૨૨] ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ માં અહેવાલ આપવામાં આવ્યું હતું, જેમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં સામાન્ય સિદ્ધાંતો સ્પષ્ટ કર્યા છે, ખાસ કરીને ફકરા ૨૬

માં સામાન્ય સિદ્ધાંતો માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટ દ્વારા વિવિધ મુદ્દાઓના આધારે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે. માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટના નિર્ણયો.તેથી, હું વિશેષ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો સાથે સંપૂર્ણ સંમત છું.

૧૮. એ.આઈ.આર. ૨૦૨૪ એસ. સી. ૨૨૫૨ = (૨૦૨૪) ૮ એસ.સી.સી. ૧૪૯ માં નોંધાયેલા બાબુ સાહેબગૌડા રુદ્રગૌડર વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટના નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ કોર્ટે ૩૭ થી ૪૦ પેરામાં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે અને અવલોકન કર્યું છે:—

“૩૭. આ કોર્ટે રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ ના કેસમાં અગાઉના વિવિધ ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી આ ક્ષેત્રને આવરી લેતી કાનૂની સ્થિતિને સમાવિષ્ટ કરી હતી અને નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:—

“૨૯.ચુકાદાઓના સમૂહનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, આ કોર્ટે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ પર કાર્યવાહી કરતી વખતે અપીલ કોર્ટની સત્તાઓ સંબંધિત નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતોને

નીચે આપેલા શબ્દોમાં રજૂ કર્યા:(ચંદ્રપ્પા કેસ [ચંદ્રપ્પા વિરુદ્ધ
કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૦૭) ૪ એસ. સી. સી ૪૧૫]

"૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાંથી, અમારા માનવામાં આવેલા
દષ્ટિકોણમાં, નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ સાથે
વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ કોર્ટની સત્તાઓ સંબંધિત નીચેના
સામાન્ય સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

(૧) અપીલ કોર્ટને પુરાવાની સમીક્ષા, પુનઃમૂલ્યાંકન અને
પુનર્વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે, જેના આધારે નિર્દોષ જાહેર
કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ એ આવી સત્તાના ઉપયોગ
પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકી નથી અને હકીકત
અને કાયદાના બંને પ્રશ્નો પર અપીલ કોર્ટ તેના પોતાના નિષ્કર્ષ
પર પહોંચે તે પહેલાં પુરાવા પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા
શરત મૂકે છે.

(૩) વિવિધ અભિવ્યક્તિઓ, જેમ કે, "નોંધપાત્ર અને અનિવાર્ય કારણો", "સારા અને વિશ્વસનીય આધારો", "ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો", "વિકૃત તારણો", "સ્પષ્ટ ભૂલો" વગેરેનો હેતુ નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં અપીલ કોર્ટની વ્યાપક સત્તાઓને ઘટાડવાનો નથી. પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવાની અને પોતાના નિષ્કર્ષ પર આવવાની કોર્ટની શક્તિને ઘટાડવાને બદલે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં દખલ કરવા માટે અપીલ કોર્ટની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે આવા શબ્દસમૂહો "ભાષાના વિકાસ" ના સ્વરૂપમાં વધુ છે.

(૪) જો કે, અપીલ કોર્ટે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા છે. પ્રથમ, ગુનાહિત ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા તેના માટે ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી તે કાયદાની સક્ષમ કોર્ટ દ્વારા દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ તેની નિર્દોષતાને સુરક્ષિત કર્યા પછી, તેની નિર્દોષતાની ધારણાને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ મજબૂત, પુનઃસ્થાપિત અને મજબૂત કરવામાં આવે છે.

(૫) જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ કોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના તારણમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.

૩૮. વધુમાં, એચ. ડી. સુંદરા અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૨૩) ૯ એસ.સી.સી. ૫૮૧ ના કેસમાં આ કોર્ટે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૩૭૮ હેઠળ નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અધિકારક્ષેત્રની કવાયતને સંચાલિત કરતા સિદ્ધાંતોનો સારાંશ નીચે મુજબ આપ્યો છે:—

" ૮.૧.આરોપીની નિર્દોષતાની ધારણાને વધુ મજબૂત બનાવે છે;

૮.૨.અપીલ કોર્ટે, નિર્દોષતા સામેની અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે, મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓની પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનો હકદાર છે;

૮.૩.અપીલ કોર્ટે, નિર્દોષતા સામેની અપીલનો નિર્ણય કરતી વખતે, પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કર્યા પછી, વિચારણા કરવી જરૂરી

છે કે શું ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ
છે કે જે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે લેવામાં આવી શકે છે;

૮.૪.જો લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ હોય, તો
અપીલ કોર્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશને આ આધાર પર
ઉલટાવી શકતી નથી કે બીજો દ્રષ્ટિકોણ પણ શક્ય હતો; અને

૮.૫.અપીલ કોર્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં ત્યારે જ દખલ
કરી શકે છે જ્યારે તે એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે જે રેકૉર્ડ પરના
પુરાવાના આધારે રેકૉર્ડ કરી શકાય તે એકમાત્ર નિષ્કર્ષ એ હતો કે
આરોપીનો દોષ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો હતો અને
અન્ય કોઈ નિષ્કર્ષ શક્ય ન હતો.

૩૯. આમ, તે શંકાની બહાર છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીની
તરફેણમાં નોંધાયેલા નિર્દોષતાના ચુકાદાને ઉલટાવવા માટે અપીલ
કોર્ટ દ્વારા દખલગીરીનો અવકાશ નીચેના સિદ્ધાંતોના ચાર ખૂણામાં
હોવો જોઈએ:—

(એ) નિર્દોષ જાહેર કરવાનો ચુકાદો પેટન્ટ વિકૃતિથી પીડાય છે;

(બી) તે રેકૉર્ડ પરના ભૌતિક પુરાવાને ધ્યાનમાં લેવા માટે ખોટી વાંચન/અવગણના પર આધારિત છે;

(સી) રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓમાંથી કોઈ બે વાજબી મંતવ્યો શક્ય નથી અને માત્ર આરોપીના અપરાધ સાથે સુસંગત દ્રષ્ટિકોણ શક્ય છે.

૪૦. અપીલ કોર્ટે નિર્દોષતાના ચુકાદામાં દખલ કરવા માટે ઉપરોક્ત પરિબળો પર સુસંગત તારણો નોંધવા પડશે જો તે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દોષતાના ચુકાદાને ઉલટાવી દેવાનું વલણ ધરાવે છે.”

૧૯. કોર્ટે નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદા સામે સીઆરપીસીની કલમ ૩૭૮ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે સામાન્ય માર્ગદર્શિકા અને સિદ્ધાંતો ઘડ્યાં છે અને સર્વોચ્ચ કોર્ટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સામાન્ય માર્ગદર્શિકા હેઠળ, આ કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે હાલની અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવાને પાત્ર નથી અને તેથી તેને નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૦. વધુમાં, વિશેષ કોર્ટના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશના અવલોકન પર, તે સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થાય છે કે વિશેષ કોર્ટે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતી વખતે તમામ તથ્યોને ધ્યાનમાં લીધા છે. વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ પરથી એવું પણ જણાય છે કે વિશેષ કોર્ટે તેના સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમગ્ર પુરાવાની પ્રશંસા કરી છે અને આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરીને યોગ્ય નિષ્કર્ષ પર આવી છે.

૨૧. તદનુસાર, હાલની અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

૨૨. જામીન બોન્ડ જો કોઈ હોય તો તે રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી તરત જ સંબંધિત કોર્ટમાં પરત મોકલવામાં આવે.

સહી/-

(હેમંત એમ. પ્રાચક, જે.)

સુરેશ સોલંકી

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.